

از انسان‌نگاری خداوند تا خدا‌نگاری انسان

پیشگفتار

دکتر سیداحمد دشتی

۱۳۹۸ هـ ش

سرشناسه : هاشمی، سیداحمد، ۱۳۴۸ -
 عنوان و نام پدیدآور : از انسان انگاری خدا تا خدانگاری انسان / بقلم سیداحمد هاشمی
 مشخصات نشر: تهران : انتشارات افق علم، ۱۳۹۸.
 مشخصات ظاهری : ۶۲ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۸۷-۴۷-۳
 وضعیت فهرست نویسی : فیپا
 موضوع : تشبیه (خداشناسی)
 موضوع : Anthropolomorphism :
 موضوع : خدا انگاری
 موضوع : Image of God :
 موضوع : جسم انگاری
 موضوع : Incarnation :
 رده بندی کتبی : ۶/BP۲۱۷
 رده بندی دیویی : ۴۲/۲۰۰
 شماره کتابشناسی ملی : ۵۳۰۰۱۸۲

از انسان انگاری خداوند تا خدا نگاری انسان

به قلم: سید احمد هاشمی

ناشر: افق علم

صفحه آرا: امیرارسلان خضری

طراح جلد: لقمان مفاخری

نوبت: اول ۱۳۹۹

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۸۷-۴۷-۳

آدرس: تهران، فاطمی، میدان گلها، خیابان مرداد کوچه نوید، پلاک ۴

تلفن: ۰۲۱-۸۸۳۵۰۹۴۵

فهرست

۷	مقدمه
۹	از انسان‌نگاری خداوند تا خداانگاری انسان
۱۰	اشتباهات انسان‌ها در قبال خداوند
۱۰	۱- انسان‌نگاری خداوند
۱۲	داستان موسی و بنده‌ی صالح
۱۶	تصورات انسان‌انگارانه‌ما از خداوند
۱۶	خدای درر و غیر قابل دسترس
۱۷	خدای غافل و بی‌تفاوت
۱۸	خدای سخت‌گیر
۱۹	خدای مچگیر و ننگ‌گیر
۲۰	خدای پارتی باز
۲۱	خدای انحصاری:
۲۲	خدای دیرفهم
۲۳	۲- خداانگاری انسان
۲۴	صورت‌هایی از خداانگاری انسان
۲۷	خطر خداانگاری علمای دین
۲۹	تعریف قطعی الثبوت وقطعی الدلالة
۳۰	انواع ظنیات
۳۱	مثالی از قرآن درباره‌ی متن ظنی الدلالة:
۳۲	مثالی از احادیث درباره‌ی متن ظنی الدلالة:
۳۲	مثالی از متن ظنی الثبوت:
۳۲	مثالی از متغیرات دین یا احکام ظنی
۳۴	معیار و مبنای قطعیات
۳۶	تبدیل ظنی به قطعی با ادعای إجماع

- ۳۹ تشخیص حقیقت در متغیرات و مسائل اجتهادی
- ۳۹ گروه اول:
- ۳۹ گروه دوم:
- ۴۰ تحریر محل نزاع
- ۴۱ قول راجح
- ۴۲ آیا می‌توان متغیرات دین و مسائل اجتهادی را دین خدا نامید؟
- ۴۷ نکات عامه‌ی مردم در مسائل اجتهادی
- ۴۷ پیام‌های سیاسی یکسان انگاری بین ثوابت و متغیرات دین
- ۴۸ پیامدهای تلخ یکسان انگاری ثوابت و متغیرات در تاریخ اسلام
- ۴۹ جنگ بین حضرت علی و خوارج
- ۵۰ نزاع بین حنابله و عامه‌ی مردم در بغداد بر سر تفسیر یک آیه
- نزاع بین شافعیان و حنابله در بغداد بر سر بلند خواندن بسم‌الله و قنوت در
- ۵۰ نماز صبح و ترجیع در اذان
- ۵۱ نزاع مابین حنابله و اشاعره در بغداد
- ۵۲ کشتار میان شیعیان و سُنیان در بغداد
- ۵۲ نزاع‌های خونین مابین احناف، شافعیان و شیعیان در شهری
- ۵۴ منشور وحدت فکری و فرهنگی بین مسلمانان
- ۵۹ منابع و مآخذ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه مؤلف

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين، أما بعد:

در اندیشه‌ی اسلامی، انسان را خداوند از جایگاه ویژه و جداگانه‌ای برخوردارند، این جایگاه از چنان اهمیتی برخوردار است که ارسال پیامبران الهی در راستای تبیین و تفکیک این دو جایگاه، انجام گرفته است.

از یک سو گرچه مأموریت پیامبران الهی ایجاد رابطه بین آسمان و زمین و دوستی بین خالق و مخلوق بوده ولی از سوی دیگر یکی از دغدغه‌های آنان این بود که جایگاه الهی با جایگاه انسانی خلط و درهم آمیخته نشود و یکی در جایگاه دیگری قرار نگیرد.

در قرآن کریم گرچه رابطه‌ی بین انسان و خداوند، مبتنی بر دuality متقابل است و همان طور که خداوند دوست و ولی مؤمنین است مؤمنین نیز دوست و ولی خداوند هستند اما دوستی خدا با انسان، از بالا به پایین و جنبه‌ی امری و دستوری دارد، و دوستی انسان با خدا، از پایین به بالا و جنبه‌ی عبودیت و بندگی دارد.

یکی از بزرگ‌ترین چالش‌هایی که پیامبران با آن روبرو بودند این بود که مخاطبین آن‌ها مرزی بین جایگاه خالق و جایگاه مخلوق قائل نبودند، و گاهی

جایگاه مخلوقی را در حد و اندازه‌ی خالق بالا می‌بردند، و او را در کنار خالق ستایش و کرنش می‌کردند که در اندیشه‌ی اسلامی، اصطلاحاً به آن «شُرک» گویند و نگارنده در این کتاب از آن به خدا‌نگاری انسان تعبیر کرده است و گاهی هم شأن و منزلت باری تعالی را در حد و اندازه‌ی یک بشر یا مخلوق تقلیل می‌دادند و او را بسان یک مخلوق تصور می‌کردند که نگارنده از آن به انسان‌نگاری خداوند تعبیر کرده است.

کتاب حاضر محصول مطالعات کتابخانه‌ای و مشاهدات میدانی نگارنده است، در این کتاب مؤلف در صدد آن است تا تصویر روشنی را از انسان‌نگاری خداوند و خدا‌نگاری انسان به خواننده ارائه دهد و جلوه‌های عینی آن را در زندگی روزمره انسان‌ها ترسیم نماید، آنگاه به پیامدهای عملی و تاریخی تلخی که این دو پدیده در زندگی ما بجا گذاشته‌اند اشاره نماید و در پایان نیز برای برون‌رفت از این دو پدیده‌ی شوم، راهکارهایی را ارائه می‌دهد.

امید است این کتاب بتواند سهم کوچکی را در تصحیح باورهای رایج جامعه، ایفا کند، تا در سایه‌ی آن، بتوان بایگای وراثت انسان را در این جهان بهتر شناخت و بهتر و درست‌تر با خود و خدای خردار به‌کار برد.

به‌هرحال، آنچه در این کتاب آمده یک دیدگاه است که مانند هر دیدگاه دیگری در آن احتمال درستی و اشتباه وجود دارد بر این اساس تمامی نظرات، پیشنهادها، انتقادات و دیدگاه‌های خوانندگان عزیز را بر دیده‌ی دست نهاده و از همه‌ی صاحب‌نظران و اندیشمندان خواهشمندم از ابراز نظرات و دیدگاه‌های خود دریغ نفرموده و این‌جانب را از آن بی‌نصیب نگذارند.

سیداحمد هاشمی تهران - ششم آذر ۱۳۹۸ هـ برابر با ۳۰ ربیع الأول

۱۴۴۱ هـ ق و ۲۷ نوامبر ۲۰۱۹ میلادی